

LAGUTSKOTTETS UTLÅTANDE 19/2013 rd

Regeringens årsberättelse 2012

Till grundlagsutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 19 september 2013 regeringens årsberättelse 2012 (B 13/2013 rd) till grundlagsutskottet och utrikesutskottet för beredning och bestämde samtidigt att de permanenta fackutskotten ska lämna utlåtande till grundlagsutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- kanslichef Tiina Astola och lagstiftningsråd Ulla Mohell, justitieministeriet
- regeringssekreterare Heidi Manns-Haatanen, social- och hälsovårdsministeriet
- specialsakkunnig Pia Andersson, Brottså-följdsmyndigheten, centrala enheten.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av

- regeringsråd Ismo Tuominen och konsultativ tjänsteman Mika Paavilainen, social- och hälsovårdsministeriet
- arbets- och näringsministeriet.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Lagutskottet har behandlat berättelsen utifrån de uttalanden som riksdagen godkänt på förslag från utskottet. Femton av dem gäller justitieministeriets och tre social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde.

Uttalanden som kan strykas

Utskottet anser att de åtgärder som vidtagits med anledning av följande uttalanden har varit tillräckliga eller att uttalandena i övrigt inte längre är aktuella:

- *Forum för behandling av domstolsärenden*
RP 57/2000 rd

I samband med proposition RP 57/2000 rd förut-satte riksdagen en utredning av om fördelningen av mål mellan domstolarna i Helsingfors och på annat håll i landet kan balanseras på så sätt att

kategorier av mål som av någon orsak koncentrerats till en enda domstol överförs till domstolar någon annanstans än i Helsingfors. Årsberättelsen behandlar bland annat hovrätternas domkretsar, justitieministeriets initiativ till att sprida olika kategorier av mål till de regionala förvaltningsdomstolarna och omstruktureringen av hovrätterna och förvaltningsdomstolarna.

Utskottet påpekar att man har försökt balansera upp fördelningen av mål mellan domstolarna med olika metoder i ett flertal sammanhang, senast när antalet hovrätter och förvaltningsdomstolar sågs över (RP 153/2012 rd). Uttalandet kan strykas, anser utskottet. Det är dock viktigt att fördelningen av målen balanseras upp också i fortsättningen.

- *Begränsningar som gäller indrivningsuppdrag*
RP 21/2004 rd

- *Anmälan till utökningsmyndigheten och förbud att anlita ombud i utökning*
RP 83/2006 rd, uttalande 2

Samtidigt som riksdagen godkände en ändring av lagen om indrivning av fordringar (RP 21/2004 rd) förutsatte den att regeringen utreder om bestämmelserna i 9 § om begränsningar som gäller indrivningsuppdrag är ändamålsenliga. Vidare förutsatte riksdagen i samband med proposition RP 83/2006 rd att regeringen utreder om det är ändamålsenligt och även med hänsyn till gäldenärernas rättssäkerhet och de indrivningskostnader som drabbar dem motiverat att tillåta ombud vid utökning av offentliga fordringar (uttalande 2). Av årsberättelsen framgår det att dessa frågor utreddes i justitieministeriets arbetsgrupp för betalningsdröjsmål. Den ansåg i sitt betänkande att det inte finns någon anledning att slopa begränsningar som gäller indrivningsuppdrag. Utifrån betänkandet lämnade regeringen våren 2012 en proposition (RP 57/2012 rd) och förslaget ändrades inte i riksdagen. Följaktligen kan uttalandena strykas.

- *Förebyggande av terrorismen*
RP 81/2007 rd

Riksdagen förutsatte 2007 att regeringen klarlägger om de gällande straffbestämmelserna om gärningar av typen förberedelse är konsekventa och om de uppfyller kraven på bekämpning av allvarliga brott på tillbörligt sätt. Hösten 2012 lämnade regeringen en proposition (RP 141/2012 rd) med förslag till lagstiftning om kriminalisering av förberedelse till vissa grova brott. Riksdagen slutbehandlade ärendet våren 2013. Uttalandet föranleder inga nya åtgärder.

- *Kommunikationsfrid*
RP 232/2008 rd

Riksdagen förutsatte 2009 att justitieministeriet i samarbete med berörda ministerier och andra aktörer under valperioden gör en heltäckande utredning om rättsskyddsmedel mot störande och ofog som sker med hjälp av modern kommunikationsteknologi samt utifrån en utvärdering av läget vidtar behövliga lagstiftningsåtgärder och andra åtgärder. Våren 2013 lämnade regeringen en proposition (RP 19/2013 rd) till riksdagen där

den bland annat föreslår att strafflagen bör få en ny straffbestämmelse om brott mot kommunikationsfreden. Riksdagen avslutade behandlingen av den hösten 2013. Uttalandet föranleder inga nya åtgärder.

- *Övervakningsstraff*
RP 17/2010 rd

I sitt svar på proposition RP 17/2010 rd förutsatte riksdagen att övervakningsstraffet inte får orsaka merkostnader för kommunerna (*uttalande 1*). Enligt årsberättelsen har verkställighet av övervakningsstraff inte medfört några extra kostnader. Uttalandet kan alltså strykas. Riksdagen förutsatte också att justitieministeriet lämnar en utredning till lagutskottet om verkställigheten av lagstiftningen om övervakningsstraff och elektronisk övervakning i öppna anstalter inom två år från det att lagstiftningen om övervakningsstraff har trätt i kraft (*uttalande 2*). Vid behandlingen av årsberättelsen lämnade justitieministeriet utredningen till lagutskottet. Den går bland annat in på antalet verkställda övervakningsstraff och hur många som avtjänar straffet fullt ut. Dessutom finns det information om vilken typ av brott de bestaffade har begått. Det framgår också att det finns stora skillnader i hur övervakningsstraff tillämpas. Justitieministeriet kommer i ett projekt att undersöka hur samhällspåföljder tillämpas och vilka regionala skillnader det finns. Redogörelsen går också in på elektronisk övervakning på öppna anstalter och erfarenheterna av systemet.

Med hänvisning till redogörelsen anser utskottet att uttalandet inte längre kräver åtgärder. Lagstiftningen om övervakningsstraff har inte funnits särskilt länge. Därför är det viktigt att justitieministeriet också i fortsättningen bevakar hur övervakningsstraff verkställs och bland annat utreder närmare vilka regionala skillnader det finns.

- *Stödtjänster för prostituerade*
RP 221/2005 rd

I samband med RP 221/2005 rd förutsatte riksdagen att det för prostituerade ordnas adekvata stödtjänster för att ge dem bättre möjligheter att komma ifrån prostitution och träda in i arbetsli-

vet. Årsberättelsen redogör för hur hjälpen till offer för människohandel är organiserad. Utskottet har dock tidigare framhållit att uttalandet inte bara handlar om offer för människohandel, utan om prostituerade överlag och att utskottet ansett det motiverat att det görs en bedömning av om prostituerade med hemkommun i Finland bör få vissa stödtjänster särskilt avsedda för dem (se LaUU 9/2007 rd, LaUU 11/2008 rd, LaUU 11/2009 rd och LaUU 8/2012 rd).

Utskottet har hört social- och hälsovårdsministeriet och arbets- och näringsministeriet i frågan. Social- och hälsovårdsministeriet understryker att det inte bara hör till social- och hälsovården att ingripa vid prostitution utan att det krävs samverkan mellan olika aktörer och förvaltningsområden för att hjälpa personerna att komma ur prostitution.

Utskottet har kommit fram till att uttalandet kan strykas. Det är ändå viktigt att social- och hälsovårdsministeriet tillsammans med de övriga behöriga ministerierna utreder möjligheterna att ordna stödtjänster.

— *Begränsningar av alkoholreklam*
RP 84/2008 rd

År 2009 förutsatte riksdagen att regeringen före utgången av vårsessionen 2010 klarlägger konsekvenserna av de begränsningar av alkoholreklam som trädde i kraft den 1 januari 2008 och bedömer behovet av ytterligare åtgärder i fråga

om imageskapande reklam. Regeringen lämnade en proposition (RP 70/2013 rd) till riksdagen om detta våren 2013. Uttalandet föranleder inga nya åtgärder.

Uttalanden som ska stå kvar

Övriga uttalanden som riksdagen godkänt på förslag från lagutskottet är fortfarande behövliga och bör följaktligen stå kvar i berättelsen.

I samband med proposition *RP 44/2002 rd* förutsatte riksdagen bland annat att regeringen innan strafflagen träder i kraft försäkrar sig om att bestämmelserna i strafflagen och i mentalvårdslagen möjliggör vård oberoende av personens vilja för farliga förbrytare som på grund av otillräcklighet inte har dömts till straff (*uttalande 3*). Av årsberättelsen framgår det att en proposition senast var aktuell hösten 2011. Social- och hälsovårdsministeriet uppger att man inte har kunnat avsätta adekvata resurser för beredningen och att propositionen därför dröjer. Precis som tidigare anser utskottet att propositionen bör bli klar så snart som möjligt (se LaUU 7/2011 rd och LaUU 8/2012 rd).

Utskottets förslag till beslut

Lagutskottet anför

att grundlagsutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors den 7 november 2013

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Anne Holmlund /saml
vordf. Stefan Wallin /sv
medl. James Hirvisaari /ml1
Arja Juvonen /saf
Suna Kymäläinen /sd
Aino-Kaisa Pekonen /vänst

Arto Pirttilahti /cent
Kari Tolvanen /saml
Ari Torniainen /cent
Kaj Turunen /saf
Peter Östman /kd
ers. Raimo Piirainen /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Marja Tuokila.